

Початок Бабиного Яру

Леонід Полтава

Розстріл німцями-гітлерівцями восени 1942 р. київської футбольної дружини "Динамо" за перемогу над німецькою командою — історична подія.

Чудовий Київ у дощі.

Хоч пахне динамітом,

Земля в зеленому плащі

Прогулюється світом.

Та задивляються згори

Хрещатика руїни

На звислі поруч прапори

Берліну й України.

І навіть Лаврі невямки,

Чому вони при боці?

Хто переплутав тут віки

У сорок першій році?

Володимире Хрестителю,

Змилосердсья, наш Покровителю!

.....

Підпільники несуть літературу:

"Не схилимо колін!"

А поруч тут чужа Комендатура

І вже удруге в Києві Берлін.

Підпільники несуть літературу:

"Бандера прийде, так як заповів",—

А поруч тут чужа Комендатура

І так далеко, за дротами — Львів...

Будьонний літачком утік із бою,

Втекла Москва — а ми з полону у полон...

Лежить, як виразка, мов яма від набою,

Напіврозбитий Стадіон.

Весняний вітер ще жбурляє снами,

Тими, що сповнювались наяву,

Коли тут бились хлопці із "Динамо"

І забивали голи у Москву.

Обпечений, голодний, півзотлілий,

Не дивлячись на труп'ячих заброд,

Він вже підводився з червоної могили,

Його величність Пан-Народ,

І хлопці із "Динамо", чорновусі,
На поле вибігли... Степан перед веде,
Злітає м'яч!..
Ой, не одній Марусі
Сьогодні серце долу упаде...
Тренуються, вже й забивають голи,
Хоч ще далеко той, Останній Гол.
Полковник авто зупинив: Монголи.
А знають, що таке футбол?..
Підкочується авто до Степана.
Полковник: Гей, Іване!
Я Степан.
Скинь шапку! Мютце аб!
Гаразд, мій пане,
Та все таки, даруйте, я Степан,
Я капітан вкраїнської дружини.
(Весна, весна, а під ногами лід!).
Полковник взяв Степана у машину
Лиш м'яч за ним ще шугонув услід!
Знову Гамлет виходить на кін
По втоптаній київській суші:
Для чужинного хору знайшлись співаки.
Та ще буде земля
Викидять їх поколені душі,
Мов розколені люстра —
На смітники!
Гайвороння у Київ злітається степом.
Ця земля забагато знала орбіт.
Та приходить в столицю
Не Стецько, не Мазепа...—
До полковника ницо всміхається Штепа,
Пан редактор і він же —
Чистильник німецьких чобіт.
Як ішли коридорами в Комендатурі,
Розминулись обидва Штепа й Степан:
Той до Гітлера йшов, а той до Петлюри,
А над ними німецький аркан...
Штепа: — Не їж при полковнику!
— Що ж такого?
Пане Штепа, дивіться на власну біду...—
А у серці Степан щиро дякував Богу,

З'ївши львівську летючку отак, находу...

Полковник сів, не запросивши сісти.

Протер пенсне й звернувся до стіни:

— Ми знаємо, що Київ хоче їсти,

Але тепер — війна.

Сюди іде есесівська частина

На відпочинок. Даймо їм поклін:

Влаштуймо тут футбольний поєдинок

(І засміявся) — Київ і Берлін!..

Але, Іване, мусиш ти — програти

З німецькою командою в бою.

Це мій наказ. Харчі — або за ґрати

І там, динамівці, я вас згною!

.....

Чудовий Київ у дощі.

Хоч пахне динамітом,

Земля в зеленому плащі

Прогулюється світом.

Каштани в Києві цвітуть,

Неначе свічі Божі

Підносить хтось у висоту

Небесному Вельможі.

Але земний вельможа тут

Вермахтівська ікона,

І гакенкройчики цвітуть

Тут навіть у вазонах,

І Штепа не встає з колін,

Не розгинає спини...

Розсівся гордо пан Берлін

В столиці України.

І вже по всьому краї

Жидів збирають,

А колгоспи лишають:

Та це ж сталіністи! Та це ж сатаністи!

"Ой, не сто літ, не двісті,

Як козак у неволі!.."

Чужі танки на рідному полі,

А в затінку Божої Лаври

Вже б'ють на сполох "Літаври!"...

На Стадіоні немає неону.

Есесівський полк на Стадіоні:

Німецька команда з танків на поле,
Вгодовані хлопці, звірі футболу!
Мало киян на Стадіоні.
Більше німців та ще ворони,
Ну, і додаток до матчу-програми
Українські хлопці з "Динамо".
Мовив Степан: — Їх наказ нам до с**ки,
Йдем, як буран, хлопці, в атаку.
Це не звичайна гра серед поля
Тут України рішається доля
Перехрестіться, хлопці, до Дніпра —
Пора!
Наче тевтон мечем,
Есес ударив м'ячем!
Та вирвав меча з-за хмар
Київський воротар.
Тримає міцно кордони
Київська оборона.
Злітають м'ячі над юрбою,
Немов фронтові набої.
Як бойові ракети
Випишує м'яч піруети!..
Добра, хлопці, робота
Гол за голом в німецькі ворота!
Полковник підвівсь на трибуні і зблід:
"Як може програти есесів частина?
Невже ж нам не так поводитись слід
У цій, невідомій для світу, країні?..".
У другому таймі — стягнулась опаска.
У другому таймі ще гірша поразка:
"Динамо" періщить м'яч головою,
Неначе у хлопцях прокинулись вої,
З давніх віків, з княжих віків...
І хто наплете вам найкращих вінків?..
Есесівці з Марни, есесівці з Райну
Вже тільки кричать: — О, свині! О, швайне! —
Степан у ту мить, як скінчалася гра,
Збив германа-воротаря,
Збив ударом м'яча германа з ніг!..
Есесівські змії скрутились до втечі!..
І в ту мить

Київ
Випростав плечі.
Розійшлись глядачі.
Київ знов у дощі.
Біля брами полковник
Зустрів "Динамо"
І, неначе вогонь з-за хмар —
На Степана упав удар:
— Швайне! Швайне! Як смів ти грати,
Коли знав, що мушиш програти?!
Ти забув, що тепер війна?.. —
Надбїг есесівський старшина,
Ввесь натягнений, мов пружина:
Всі в машину!
На вечерю! Не хочемо їсти.
Ви, прокляті, усі комуністи,
Всі у авто!!!
Навколо солдати,
Хоч-не-хоч, треба всідати...
І повезли їх до полону
З рідного Стадіону.
Чорна ніч і чорний дощ.
Зловороже шепчуть шини,
По підшвах чорних площ
Мчаться три автомашини.
У жалобі, у дощі
Лаври хилиться дзвіниця
І в зеленому плащі
В землю дивиться столиця.
Хмари в'яжуться в вузли,
Б'ють у бляхи і рому хмари —
Всю дружину повезли
Аж до Бабиного Яру.
Стали гордо хлопці в ряд,
Не зігнув Степанчик спини:
Як ударив автомат,
Крикнув: — Слава Україні!
— Слава! Слава!.. стих удар.
Вмерли в Слові Заповіту.
Так почався Бабин Яр
І кінчалась правда світу.